
Vastaus valtuustoaloitteeseen, Kansanäänestyksen järjestäminen uimahallin rakentamisesta

KVALT 20.02.2023 § 18

Valtuutettu Mirva Iso-Kukkula jätti seuraavan valtuustoaloitteen:

”Valtuustoaloite kansanäänestyksen järjestämiseksi uimahallin rakentamisesta

Kaupunginvaltuusto teki päätöksen uimahallin rakentamisesta. Keskustelua aiheesta on käyty kaupungissa jo Vammalan aikaan eli vuosikymmeniä. Keskustelua kuitenkin ylläpitää enimmäkseen fanaattisimmat puolustajat ja vastustajat eikä niinkään maksumieheksi päätyvät kuntalaiset. Taantuman kolkutellessa ovella ja kotitalouksien käyttövarojen radikaalisti supistuessa ruuan hintojen, korkojen, polttoaineen, sähkön ja monien muiden välttämättömien hyödykkeiden hinnan kohotessa, koemme että nyt jos koskaan olisi Sastamalassa aika kuulla veronmaksajien mielipidettä.

Maailma on radikaalisti muuttunut jo viime kunnallisvaaleista, jolloin niin kunta kuin yksityistaloudetkin nauttivat mm. nollakoroista. Näin ollen kunnallisvaalien tuloksesta ei voida enää lukea uimahallin kannatuksen tai vastustamisen määrää kunnassa vaan kansalaisille olisi annettava mahdollisuus tulla kuulluksi. Suurinta osaa kunnan investoinneista ei voida laittaa äänestykseen, sillä tarjottavat palvelut ovat lakisääteisiä ja näin ollen kunta ne joutuvat järjestämään kustannuksista huolimatta. Uimahalli sen sijaan ei ole lakisääteinen palvelu kuntalaisille ja se on niin investointikustannukseltaan kuin käyttökustannuksiltaan todennäköisesti kaupungin kallein hankinta.

Keväällä järjestetään eduskuntavaalit ja vaikka aikataulu on tiukka, ehdotamme eduskuntavaalien yhteyteen äänestystä uimahallin rakentamisesta ja siitä seuraavan väistämättömän kunnallisveroprosentin korottamisesta Sastamalan alueella. Kireän aikataulun takia emme ehdota virallista äänestystä vaan kevyempää kyselyä äänestyksen yhteydessä. Esimerkkinä vaikkapa varsinaisen äänestyslipukkeen yhteydessä annettava lipuke, joka palautetaan k/e merkinnällä äänestysalueella olevaan laatikkoon tai muuta helppoa toteuttamistapaa.

Mikäli esittämäämme äänestystä ei voida eduskuntavaalien yhteydessä toteuttaa, esitämme, että on järjestettävä kunnallinen kansanäänestys, jota ennen kuntalaisille taataan laajat mahdollisuudet uimahallin hankesuunnitelmaan tutustumiseen esim. eri osissa kaupunkia järjestettävissä asukastilaisuuksissa.

Sastamalassa 20.2.2023

Mirva Iso-Kukkula

muut allekirjoittaneet

Leena Mattila
Miko Bergbom
Leevi Karisalmi
Janne Prihti
Sami Pajunoja
Antti-Matti Mattila
Pauli Pietilä”

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää valtuutettu Mirva Iso-Kukkulan jättämän valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

KHALL 13.03.2023 § 56

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Kuntalain 24 §:n mukaan valtuusto voi päättää, että kunnalle kuuluvasta asiasta toimitetaan kansanäänestys. Kansanäänestys on neuvoo-antava.

Tarkemmin kansanäänestyksessä noudatettavasta menettelystä säädetään lailla hyvinvointialueilla ja kunnissa toimitettavissa neuvoo-antavissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä (1990/656).

Kyseisen lain 2 §:n mukaan kunnan kansanäänestys toimitetaan kunnanvaltuuston määräämänä sunnuntaina. Äänestystä ei kuitenkaan voida määrätä toimitettavaksi laissa erikseen mainittuina juhla- tmv. päivinä. Äänestystä ei saa määrätä toimitettavaksi myöskään valtiollisten vaalien tai valtiollisen kansanäänestyksen yhteydessä.

Lain 3 §:n mukaan kunnanvaltuuston on päätettävä kansanäänestyksen toimittamisesta viimeistään 60. päivänä ennen äänestyspäivää. Jos kansanäänestys toimitetaan aluevaalien ja kuntavaalien yhteydessä, päätös on tehtävä viimeistään 90. päivänä ennen äänestyspäivää. Päättäessään kansanäänestyksen toimittamisesta valtuuston on samalla päätettävä äänestyksen aiheesta ja ajankohdasta sekä äänestäjille esitettävistä vaihtoehdoista. Vaihtoehdot voivat sisältyä samaan äänestyslippuun tai kutakin vaihtoehtoa varten voi olla oma äänestyslippu. Äänestäjällä tulee kuitenkin aina olla mahdollisuus ilmaista, ettei hän kannata mitään esitetyistä vaihtoehdoista. Valtuuston on päätöksessään määrättävä äänestyslippujen lukumäärä, sisältö ja ulkomuoto.

Edellä mainittujen lakipykälien perusteella kunnallista kansanäänestystä ei siten ole mahdollista toteuttaa eduskuntavaalien yhteydessä.

Kaupunginvaltuusto on 14.11.2022 § 57 kaupungin vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä päättänyt selkein äänin 28-15 uimahallin

hankesuunnittelusta ja rakentamisesta siten, että uimahallin hankesuunnitelma tehdään vuosina 2023-2024 ja investointi toteutetaan vuosina 2025-2026. Investoinnille haetaan valtionapua sekä muita mahdollisia avustuksia rakentamiseen. Hankesuunnitteluun vuodelle 2023 varataan 50 000 euroa. Hankesuunnitelmaa ja rakentamista varten nimetään erillinen toimikunta, johon valitaan luottamushenkilöitä.

Valtuuston edellä mainitun päätöksen perusteella uimahallin suunnittelu ja samalla hankesuunnitelman valmistelu on käynnistynyt. Valtuusto päättää erikseen hankesuunnitelman hyväksymisestä. Myös varsinaisesta rakentamisesta valtuusto päättää erikseen.

Kuntalaissa korostetaan valtuuston vahvaa asemaa ja kokonaisvastuuta kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä. Valtuusto tekee päätökset kaikissa laissa mainituissa kunnan kannalta tärkeissä asioissa.

Kunnallinen päätöksenteko perustuu siihen, että vireilletulon jälkeen asia valmistellaan, minkä jälkeen esittelijä tekee perustellun päätösehdotuksen ja sen jälkeen toimivaltainen viranomainen/toimielin tekee asiassa päätöksen. Asia voidaan palauttaa uudelleen valmisteltavaksi, mikäli valmistelua ei katsota riittäväksi. Valtuuston osalta valmistelun riittävyden arvioi valtuusto itse. Tämä koskee myös tarvetta mahdolliselle kansanäänestykselle.

Kansanäänestystä on kunnissa käytetty yleensä vain kuntaliitosasioissa, vain muutamassa tapauksessa muissa asioissa. Kunnallinen kansanäänestys on aina neuvoa-antava, ei valtuustoa sitova. Kuntavaaleissa valitulla valtuustolla on päätösvalta kunnan merkittävimmissä asioissa. Valtuutetuilla voidaan myös katsoa olevan kaikki tarpeellinen tieto päätöksentekoa varten, jota tietoa ei yksittäisillä kuntalaisilla voida edellyttää olevan.

Edellä mainittuihin seikkoihin viitaten kunnallisen kansaäänestyksen toimittaminen ei siis ole mahdollista kevään eduskuntavaalien yhteydessä eikä tarpeen uimahallihankkeen tässä vaiheessa. Valtuusto voi erikseen päättää esimerkiksi uimahallihankkeen hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä mahdollisesta kansanäänestyksestä, mikäli se katsoo äänestyksen tarpeelliseksi.

Valmistelija hallintojohtaja Tapio Rautava

Esittelijä Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää antaa kaupunginvaltuustolle edeltä selosteosasta ilmenevän vastauksen Mirva Iso-Kukkulan jättämään valtuustoaloitteeseen Kansanäänestyksen järjestäminen uimahallin rakentamisesta. Valtuustoaloite katsotaan loppuun käsitellyksi.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja hallintojohtaja Tapio Rautava, puh. 040 488 0202

KVALT 15.05.2023 § 24
115/00.00.00.05/2023

Esittelijä Kaupunginhallitus

Päätösehdotus Kaupunginhallitus antaa kaupunginvaltuustolle edeltä selosteosasta ilmenevän vastauksen Mirva Iso-Kukkulan jättämään valtuustoaloitteeseen Kansanäänestyksen järjestäminen uimahallin rakentamisesta. Valtuustoaloite katsotaan loppuun käsitellyksi.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.